

EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS
COUR EUROPÉENNE DES DROITS DE L'HOMME

*Traducere neoficială a variantei franceze a hotărârii,
efectuată de către organizația obștească „Juriștii pentru drepturile omului”*

SECȚIA A TREIA

CAUZA GANEA c. MOLDOVEI

(Cererea nr. 2474/06)

HOTĂRÂRE

STRASBOURG

17 mai 2011

Această hotărâre va deveni definitivă în modul stabilit de articolul 44 § 2 al Convenției. Ea poate fi subiect al revizuirii editoriale.

În cauza Ganea c. Moldovei,

Curtea Europeană a Drepturilor Omului (SECȚIA a Treia), întrunită în cadrul unei Camere compuse din:

Josep Casadevall, *Președinte*,

Alvina Gyulumyan,

Egbert Myjer,

Ineta Ziemele,

Luis López Guerra,

Mihai Poalelungi,

Kristina Pardalos, *judecători*,

și Marialena Tsirli, *Grefier adjunct al SECȚiei*,

Deliberând la 12 aprilie 2011 în ședință închisă,

Pronunță următoarea hotărâre, care a fost adoptată la acea dată:

PROCEDURA

1. La originea cauzei se află o cerere (nr. 2474/06) depusă împotriva Republicii Moldova la Curte, în conformitate cu prevederile articolului 34 al Convenției pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale („Convenția”), de către un cetățean al Republicii Moldova, dl Mihai Ganea („reclamantul”), la 26 decembrie 2005.

1. Reclamantul a fost reprezentat de către dl V. Marcu, avocat din Edineț. Guvernul Republicii Moldova („Guvernul”) a fost reprezentat de către Agentul său, dl V. Grosu.

2. Reclamantul s-a plâns de încălcarea dreptului său la libertate și siguranță, garantat de articolul 5 § 1 al Convenției, și a dreptului său la o despăgubire adecvată, în temeiul articolului 5 § 5 al Convenției.

3. La 15 iunie 2009, Curtea a decis să comunice Guvernului cererea. Potrivit articolului 29 § 1 al Convenției, s-a decis, de asemenea, ca fondul cererii să fie examinat concomitent cu admisibilitatea acesteia.

ÎN FAPT**I. CIRCUMSTANȚELE CAUZEI**

5. Reclamantul s-a născut în anul 1948 și locuiește în Soroca.

4. La 27 august 2003, reclamantul a fost plasat în detenție. Poliția a întocmit un proces-verbal, potrivit căruia acesta a comis mai multe contravenții administrative. Reclamantul a fost deținut în subsolul

comisariatului de poliție Soroca, iar a doua zi a fost adus în fața unui judecător.

5. La 28 august 2003, Judecătoria Soroca l-a condamnat pe reclamant la zece zile privațiune de libertate. El a rămas în detenție timp de trei zile, și după aceasta a fost eliberat.

6. La 19 noiembrie 2003, Curtea de Apel Bălți a examinat recursul depus de către reclamant. Instanța a constatat că procesul-verbal care a stat la baza punerii reclamantului în detenție și condamnarea ulterioară a acestuia la zece zile privațiune de libertate au fost falsificate. Aceasta a casat hotărârea din 28 august 2003 și a încetat procedura din lipsa de probe.

7. La 11 decembrie 2003, reclamantul a înaintat o cerere în instanță prin care a solicitat despăgubiri pentru prejudiciul moral suferit ca urmare a detenției sale, pe care o consideră ilegală.

8. La 24 decembrie 2003, Judecătoria Soroca a admis parțial acțiunea reclamantului. Aceasta a indicat că reclamantul a avut suferințe fizice și psihice și că acesta a fost în drept să pretindă despăgubiri a prejudiciului moral suferit. Judecătoria Soroca i-a acordat suma de 15,000 lei moldovenești (MDL) (946 euro (EUR)). Ministerul Finanțelor a depus apel la această hotărâre.

9. La 26 martie 2005, Curtea de Apel Bălți a admis apelul Ministerului Finanțelor și a redus suma compensației la 1,000 MDL (63 EUR). Reclamantul a depus recurs împotriva acestei decizii.

10. Printr-o decizie definitivă din 26 octombrie 2005, Curtea Supremă de Justiție a menținut decizia Curții de Apel. Aceasta a constatat că reclamantul a fost victima unei erori judiciare și că el a fost deținut ilegal timp de trei zile. Cu toate acestea, Curtea Supremă de Justiție a constatat că el a obținut o compensație suficientă.

II. DREPTUL ȘI PRACTICA INTERNĂ RELEVANTĂ

11. În conformitate cu articolul 1405 al Codului civil al Republicii Moldova din 6 iunie 2002, statul are obligația, printre altele, să repare integral prejudiciul cauzat persoanelor fizice prin plasarea acestora în detenție provizorie ilegală. În conformitate cu articolul 1422 al aceluiași cod, prejudiciul moral se repară indiferent de existența și întinderea prejudiciului material. În final, articolul 1423 obligă instanțele judecătorești să determine mărimea compensației pentru prejudiciul moral în funcție de caracterul și gravitatea suferințelor psihice sau fizice cauzate persoanei vătămate, și de măsura în care această compensare poate aduce satisfacție persoanei vătămate.

ÎN DREPT

I. OBIECȚIA PRELIMINARĂ A GUVERNULUI

12. Guvernul a susținut că instanțele judecătorești naționale au recunoscut în mod explicit că detenția reclamantului a fost ilegală și că dreptul acestuia la libertate a fost încălcat. Acesta a adăugat că a recunoscut nevinovăția reclamantului și a închis procesul administrativ intentat împotriva acestuia. Potrivit Guvernului, casarea unei hotărâri de condamnare și acordarea unei compensații bănești a constituit un remediu suficient pentru încălcarea dreptului reclamantului la libertate și la siguranță.

13. Guvernul a susținut că legislația națională prevede posibilitatea pentru reclamant de a depune în instanță o acțiune civilă pentru repararea prejudiciului cauzat prin acțiunile ilegale și că instanțele judecătorești au aplicat dispozițiile relevante ale Codului civil pentru a oferi reclamantului o despăgubire. El a cerut Curții să admită argumentul său, potrivit căruia reclamantul nu are statutul de victimă, și să declare cererea inadmisibilă.

14. Reclamantul a respins acest argument.

15. Curtea reiterează că redresarea unei violări pretinse a Convenției ține în primul rând de competența autorităților naționale. Ea reiterează, în această privință, că chestiunea privind faptul dacă un reclamant poate pretinde statutul de victimă pentru o pretinsă încălcare apare la toate etapele procedurii în temeiul Convenției (*Bourdov c. Russia*, nr. 59498/00, § 30, ECHR 2002-III).

16. De asemenea, Curtea reiterează că o decizie pronunțată în favoarea reclamantului nu este, în principiu, suficientă pentru a-l priva de statutul de „victimă”, decât dacă autoritățile naționale au recunoscut, în mod explicit sau în substanță, și ulterior au reparat violarea Convenției (a se vedea, spre exemplu, hotărârile *Eckle c. Allemagne*, 15 iulie 1982, §§ 69 și următorul, seria A nr. 51; *Amuur c. France*, 25 iunie 1996, § 36, *Recueil des arrêts et décisions* 1996-III; *Dalban c. Roumanie* [GC], nr. 28114/95, § 44, CEDH 1999-VI; și decizia *Jensen c. Danemark* (déc.), nr. 48470/99, CEDH 2001-X).

17. Din cele menționate mai sus rezultă că ține de competența Curții să stabilească, în primul rând, dacă autoritățile au recunoscut, cel puțin în esență, o încălcare a unui drept ocrotit de Convenție, și, pe de altă parte, dacă despăgubirea poate fi considerată corespunzătoare și suficientă (a se vedea, mai cu seamă, *Normann c. Danemark* (déc.), nr. 44704/98, 14 iunie 2001; *Jensen et Rasmussen c. Danemark* (déc.), nr. 52620/99, 20 martie 2003; și *Nardone c. Italie* (déc.), nr. 34368/02, 25 noiembrie 2004). Ea reamintește că în cele din urmă statutul de victimă poate depinde de suma despăgubirii care a fost acordată la nivel național și de situația reclamată la Curte (*Normann* și *Jensen et Rasmussen*, decizii menționate mai sus).

18. În acest caz, Curtea observă că recunoașterea încălcărilor de către autoritățile naționale nu poate fi contestată, deoarece prin decizia sa din 26

octombrie 2005, Curtea Supremă de Justiție a recunoscut, în esență, ilegalitatea detenției reclamantului. În consecință, în opinia Curții, autoritățile statului au recunoscut încălcarea drepturilor reclamantului.

19. În ceea ce privește a doua condiție, și anume acordarea unei despăgubiri adecvate și suficiente, Curtea a observat că instanța de fond a acordat reclamantului suma de 946 EUR. Totuși, Curtea Supremă de Justiție nu a indicat nici un motiv valabil pentru reducerea sumei acordate la 63 EUR.

20. Curtea reiterează faptul că nu este de competența sa de a examina erorile pretinse de fapt sau de drept comise de către o instanță națională, cu excepția cazului și în măsura în care acestea pot aduce atingere drepturilor și libertăților ocrotite prin Convenție. Respectarea Convenției implică pentru statele contractante obligația de a repara daunele cauzate prin violări ale prevederilor acesteia. În cazul în care violarea permite un *restitutio in integrum*, este de datoria statului pârât de a realiza aceasta, iar Curtea nu are nici competența și nici posibilitatea în acest sens. Dacă, însă, legislația națională nu permite sau permite doar parțial repararea consecințelor violării, articolul 41 împuternicește Curtea să acorde, dacă este cazul, părții vătămate o satisfacție corespunzătoare. Curtea observă că, în această cauză, reclamantul a beneficiat de o anumită despăgubire din partea instanțelor judecătorești, care au aplicat dispozițiile relevante ale Codului civil. Curtea trebuie să stabilească dacă această despăgubire corespunde principiilor relevante elaborate în cadrul jurisprudenței sale cu privire la articolul 41, și anume, dacă o astfel de despăgubire este echitabilă și dacă aceasta permite repararea consecințelor violării constatate. Pentru a evalua suma despăgubirii acordate reclamantului în această cauză, Curtea a examinat, în baza materialelor ce i-au fost prezentate, suma pe care aceasta ar fi acordat-o în aceeași situație, în temeiul articolului 41 al Convenției. În opinia Curții, există o disproporție vădit nerezonabilă între suma plătită cu titlu de prejudiciul moral de către Curtea Supremă de Justiție și sumele acordate, de obicei, de către Curte în temeiul articolului 41 al Convenției în cauzele similare (*Hyde Park et autres c. Moldova (nr. 4)*, nr. 18491/07, § 70, 7 aprilie 2009; *Leva c. Moldova, nr. 12444/05*, § 79, 15 decembrie 2009). În aceste circumstanțe, Curtea nu acceptă argumentul că reclamantul a beneficiat de despăgubiri adecvate și suficiente a prejudiciului moral cauzat de violarea articolului 5 § 1 al Convenției.

21. Având în vedere cele menționate mai sus, Curtea a constatat că reclamantul poate pretinde, în continuare, statutul de victimă a unei violări a articolului 5 al Convenției. Prin urmare, aceasta respinge obiecția Guvernului și declară cererea admisibilă.

II. PRETINSA VIOLARE A ARTICOLELOR 5 §§ 1 ȘI 5 AL CONVENȚIEI

22. Reclamantul s-a plâns de ilegalitatea detenției sale, precum și de faptul că reparația oferită de către instanțele judecătorești naționale nu a fost adecvată și suficientă. Acesta a invocat articolul 5 §§ 1 și 5 al Convenției, care prevede:

„1. Orice persoană are dreptul la libertate și la siguranță. Nimeni nu poate fi lipsit de libertatea sa, cu excepția următoarelor cazuri și potrivit căilor legale: (...)

5. Orice persoană, victimă a unei arestări sau dețineri în condiții contrare dispozițiilor acestui articol, are dreptul la reparații.”

23. Curtea reamintește că dreptul la reparații, în sensul articolului 5 § 5 al Convenției, necesită în primul rând o constatare prealabilă de către instanțele judecătorești naționale sau de către autoritățile respective, a violării unuia din paragrafele 1-4 ale acestui articol (a se vedea, printre multe altele, *N.C. c. Italie* [GC], nr. 24952/94, § 49, CEDH 2002-X și *Georgiev c. Bulgarie*, nr. 47823/99, § 107, 15 decembrie 2005).

24. În opinia Curții, nu poate fi contestat faptul recunoașterii încălcării dreptului reclamantului la libertate și siguranță, garantat de articolul 5 § 1 al Convenției, prin decizia definitivă a Curții Supreme de Justiție din 26 octombrie 2005 (paragraful 12 de mai sus).

25. În continuare, Curtea reamintește că paragraful 5 al articolului 5 este considerat respectat atunci când despăgubirea poate fi pretinsă în calitate de reparație pentru arestarea sau deținerea în condiții contrare paragrafelor 1, 2, 3 sau 4 ai aceluiași articol (*Wassink c. Pays-Bas*, 27 septembrie 1990, § 38, seria A nr. 185-A).

26. În această cauză, Curtea a observat că orice persoană are posibilitatea, în temeiul articolului 1405 al Codului civil, să înainteze o cerere de reparare a daunelor cauzate în rezultatul privării ilegale de libertate și că reclamantul putea în mod efectiv să înainteze o asemenea cerere. Rezultă că sistemul de drept din Moldova a acordat reclamantului, cu un grad suficient de certitudine, dreptul la despăgubiri pentru arest preventiv.

27. Curtea a notat că reclamantul s-a folosit de oportunitatea oferită de Codul civil pentru obținerea unor despăgubiri pentru prejudiciul suferit ca urmare a detenției sale și că, în conformitate cu această procedură, acesta a obținut recunoașterea ilegalității detenției sale în conformitate cu legislația națională și recunoașterea implicită a violării articolului 5 § 1 al Convenției (paragrafele 10-12 de mai sus).

28. Curtea observă că singura chestiune care se impune în această cauză este suma compensației acordate reclamantului de către Curtea de Apel Bălți, și anume echivalentul a 63 EUR. Chiar dacă perioada de detenție - trei

zile - poate părea scurtă, această sumă este mult mai mică decât suma acordată de către Curte în cazurile similare de violare a articolului 5 al Convenției (*Hyde Park et autres (nr. 4)* și *Leva* citate mai sus).

29. Având în vedere constatarea de mai sus, potrivit căreia reclamantul nu și-a pierdut statutul său de victimă (paragrafele 21-22), Curtea a constatat că a avut loc o violare a articolului 5 § 1 și 5 al Convenției.

III. APLICAREA ARTICOLULUI 41 AL CONVENȚIEI

32. Articolul 41 al Convenției prevede următoarele:

„Dacă Curtea declară că a avut loc o violare a Convenției sau a protocoalelor sale și dacă dreptul intern al Înalțelor Părți Contractante nu permite decât o înlăturare incompletă a consecințelor acestei violări, Curtea acordă părții lezate, dacă este cazul, o satisfacție echitabilă.”

A. Prejudiciul și costuri și cheltuieli

30. În observațiile sale, reclamantul solicită Curții să determine suma prejudiciului material și moral, precum și costurile și cheltuielile suportate în fața instanțelor judecătorești naționale și a Curții.

31. Guvernul consideră că, reclamantul nu a formulat careva pretenții cu privire la despăgubirea prejudiciului cauzat, și prin urmare, Curtea nu trebuie să îi acorde careva despăgubire cu acest titlu.

32. În baza materialelor aflate în posesia sa, făcând evaluarea sa în mod echitabil, Curtea acordă reclamantului 6.000 de euro (EUR) cu titlu de prejudiciu moral.

33. În ceea ce privește costurile și cheltuielile, având în vedere lipsa de probe în posesia sa, Curtea a constatat că nu există motive pentru acordarea compensațiilor cu acest titlu.

B. Dobânda de întârziere

37. Curtea consideră că este corespunzător ca dobânda de întârziere să fie calculată în funcție de rata minimă a dobânzii la creditele acordate de Banca Centrală Europeană, la care vor fi adăugate trei procente.

DIN ACESTE MOTIVE, CURTEA, ÎN UNANIMITATE,

1. *Respinge* obiecția preliminară a Guvernului;
2. *Declară* cererea admisibilă;

3. *Hotărâște* că a avut loc o violare a articolului 5 §§ 1 și 5 al Convenției;

4. *Hotărâște*

a) că statul pârât trebuie să plătească reclamantului, în termen de trei luni de la data la care această hotărâre devine definitivă în conformitate cu articolul 44 § 2 al Convenției, 6,000 EUR (șase mii euro), convertite în lei moldovenești conform ratei aplicabile la data executării hotărârii, la care mai urmează a fi plătită orice taxă care poate fi percepută la prejudiciul moral;

b) că, de la expirarea celor trei luni menționate mai sus până la executarea hotărârii, urmează să fie plătită o dobândă la sumele de mai sus egală cu rata minimă a dobânzii la creditele acordate de Banca Centrală Europeană pe parcursul perioadei de întârziere, plus trei procente.

Redactată în limba franceză și comunicată în scris la 17 mai 2011, în conformitate cu articolul 77 §§ 2 și 3 al Regulamentului Curții.

Marialena Tsirli
Grefier adjunct

Josep Casadevall
Președinte